నవ వసంతం - 3

తెలుగు వాచకం (ప్రథమ భాష)

ఎనిమిదో తరగతి

సంపాదకులు

డా॥ పోరంకి దక్షిణామూర్తి విశ్రాంత ఉపసంచాలకులు
తెలుగు అకాడమి, ఆంధ్రప్రదేశ్, హైదరాబాద్

డా॥ డి. చంద్రశేఖర రెడ్డి విశ్రాంత ప్రధానాచార్యులు
ఆంధ్ర సారసత్వ పరిషత్తు ప్రాచ్యకళాశాల, హైదరాబాద్

డా॥ దహగాం సాంబమూర్తి విశ్రాంత ప్రధానాచార్యులు
ప్రభుత్వ ఉపాధ్యాయ విద్యాకళాశాల, వరంగల్

ఆచార్య బూదాటి వేంకటేశ్వర్లు తెలుగు శాఖాధిపతి
ద్రవిడ విశ్వవిద్యాలయం, కుప్పం, చిత్తూరు

విషయనిపుణులు

శ్రీ సువర్ణ వినాయక్ కో - ఆర్డినేటర్
రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ
ఆంధ్రప్రదేశ్, హైదరాబాద్

డా॥ ఆశావాది ప్రకాశ రావు,
విశ్రాంత ప్రధానాచార్యులు
ప్రభుత్వ డిగ్రీ కాళాశాల, పెనుగొండ
అనంతపురం.

డా॥ నోరి రాజేశ్వర రావు
ఉపన్యాసకులు
ఆచార్య ఖండవల్లి లక్ష్మీరంజనం
ప్రభుత్వాంధ్ర ప్రాచ్యకళాశాల
హైదరాబాద్

సమన్వయకర్తలు

శ్రీ పల్లెర్ల రామమోహన రావు
స్కూల్ అసిస్టెంట్ (తెలుగు)
జి.ప.ఉ.పా., వేముల,
మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా

శ్రీ వొజ్జల శరత్ బాబు,
తెలుగు పండితులు
ప్ర.ఉ.పా (పోలీస్ బాయిస్) అంబర్‌పేట్,
హైదరాబాద్

శ్రీ వి. చెన్నయ్య (దోరవేటి)
స్కూల్ అసిస్టెంట్ (తెలుగు)
జి.ప.ఉ.పా., జగద్గిరినగర్,
రంగారెడ్డి జిల్లా

పాఠ్యపుస్తక అభివృద్ధి, ప్రచురణ సమితి

శ్రీ ఎ. సత్యనారాయణ రెడ్డి
సంచాలకులు
రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ,
ఆం.ప్ర. హైదరాబాద్

డా॥ ఎన్. ఉపేందర్ రెడ్డి
ప్రొఫెసర్
విద్యా ప్రణాళిక పాఠ్యపుస్తక విభాగం,
రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ,
ఆం.ప్ర. హైదరాబాద్

శ్రీ బి. సుధాకర్
సంచాలకులు
ప్రభుత్వ పాఠ్య పుస్తక ముద్రణాలయం
ఆం.ప్ర. హైదరాబాద్

విద్యవల్ల ఎదగాలి
వినయంతో మెలగాలి

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ప్రచురణ

'దేశ భాషలందు తెలుగు లెస్స'

చట్టాలను గౌరవించండి
హక్కులను పొందండి

©SCERT not to be republished

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ

© Government of Andhra Pradesh, Hyderabad

New Edition

First Published 2013

All rights reserved

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior permission in writing of the publisher, nor be otherwise circulated in any form of binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

The copy right holder of this book is the Director of School Education, Hyderabad, Andhra Pradesh.

© SCERT not to be republished

This Book has been printed on 70 G.S.M. SS Maplitho
Title Page 200 G.S.M. White Art Card

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ

ముందుమాట

భాషను ఆలోచించే సాధనంగా పరిగణించి 'నవవసంతం' అనే పేరుతో ఎలిమెంటరీ స్థాయి పాఠ్య పుస్తకాల రూపకల్పనను ప్రభుత్వం 2011-12 లో ప్రారంభించింది. చదవడం, రాయడం వంటి ప్రాథమిక సామర్థ్యాలు పొందిన పిల్లలు ఎలిమెంటరీ స్థాయిలో ప్రవేశించి, భాష గురించి, భాషలోని వివిధ ప్రక్రియల గురించి ఆరు, ఏడు తరగతుల పాఠ్య పుస్తకాల ద్వారా అభ్యసించి ఎనిమిదో తరగతిలో ప్రవేశిస్తారు. ఈ పిల్లల్లో భాషా సామర్థ్యాలు, సృజనాత్మకత, ఉన్నతమైన వైఖరులు, వ్యక్తిత్వ నిర్మాణం, సాహిత్యాభిలాష, సామాజికస్పృహ, మానవతా విలువలు వంటివి పెంపొందడానికి వీలుగా 'నవవసంతం-3'ను రూపొందించారు. అందుకోసం ప్రాచీన, ఆధునిక సాహిత్యాల నుండి పద్యం, గేయం, ప్రబంధం, ద్విపద, వ్యాసం, యాత్రాచరిత్ర, శతకం, కథానిక, గజల్, గీతం, వార్తావ్యాఖ్యలను, పాఠ్యాంశాలుగా చేర్చారు. ఇందుకోసం వివిధ ప్రాంతాలకు చెందిన కవులు, రచయితలకు సంబంధించిన రచనలను ఎంపిక చేశారు.

నిర్బంధ ఉచిత విద్యాహక్కు చట్టం **(RTE)** 2009 ప్రకారం పిల్లలందరూ సాధించాల్సిన భాషాసామర్థ్యాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని ప్రతి పాఠం చివర అభ్యాసాలు చేర్చారు. ఇవి పిల్లలను ఆలోచింపజేయడంతోపాటు వారిలో విశ్లేషణాత్మక ధోరణిని, బహుకోణాల్లో అర్థం చేసుకొనే లక్షణాన్ని, సమకాలీన సామాజిక అంశాలకు అన్వయించి అవగాహన చేసుకొనే నేర్పును, ప్రత్యేకమైన వైఖరుల నిర్మాణాన్ని పెంపొందించడానికి దోహదపడేలా ఉన్నాయి.

భాషను గురించి లోతుగా అర్థం చేసుకోవడానికి వీలుగా వ్యాకరణాంశాలను నిర్ణయించారు. వ్యాకరణాన్ని సులభంగా అర్థంచేసుకొనేలా, వ్యాకరణ నియమాలను రూపొందించారు. పాఠ్యపుస్తకం చివర **పదవిజ్ఞానం** పేరుతో నిఘంటువును పొందుపరచారు. దీనివల్ల విద్యార్థుల్లో నిఘంటు వినియోగ సామర్థ్యం పెరుగుతుంది.

ఉపాధ్యాయులు తరగతి గదుల్లో సోపాన క్రమం ప్రకారం పాఠ్యబోధన చేయడానికి వీలుగా పాఠాల నిర్మాణాన్ని అమర్చారు. ప్రతి పాఠాన్ని ప్రారంభించేందుకు ముందు పిల్లలకు పాఠం పట్ల ఆసక్తిని పెంపొదించడానికి చర్చ, ప్రశ్నించడం, ఆలోచింపజేయడం కోసం పద్యాలు, కవితలు, గేయాలు, కార్టూన్లు, చిత్రాలు, ప్రశ్నలు, సంఘటనలు, చిన్నకథలు మొదలగునవి చేర్చారు. అట్లే ప్రక్రియ, కవిపరిచయం, విశేషాంశాలు ప్రత్యేకంగా పొందుపరచారు.

భాషోపాధ్యాయులు భాషను సమర్థంగా వినియోగించే వాతావరణాన్ని తరగతి గదిలో కల్పించాలి. పిల్లలకు భావవ్యక్తీకరణ స్వేచ్ఛ, ప్రశ్నించే అవకాశం ఇవ్వాలి. పాఠ్యాంశంలోని విషయాన్ని ఉన్నదున్నట్లుగా వివరించడంకన్నా, ఆ విషయంలోని అంతరార్థాన్ని, విశేషాంశాలను, విలువలను, కవి హృదయాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి వీలుగా తరగతి గదిలో చర్చలు జరపాలి. జట్టు కృత్యాలవంటి భాగస్వామ్య పద్ధతుల ద్వారా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియను నిర్వహించాలి. పాఠంలోని విషయంలో అక్కడక్కడ ప్రత్యేకమైన పదప్రయోగాలు, జాతీయాలు, సందేశాత్మక వాక్యాలు, ఆలోచింపజేసే సంఘటనలున్నాయి. ఇవి భాషాభ్యసనాన్ని అర్థవంతంగా చేయడానికి, పిల్లల్లో సాహిత్య విమర్శపట్ల ప్రాథమిక అవగాహన పెంపొందించడానికి తోడ్పడతాయి. ఆయా సందర్భాల్లో భాషోపాధ్యాయులుగా వీటికి సంబంధించిన చర్చలు తప్పనిసరిగా జరిగేలా, పిల్లలందరూ తమ అభిప్రాయాలు ప్రకటించేలా ప్రోత్సహించాలి.

పాఠ్యాంశాలకు అనుబంధంగా పూర్వగాథలు, గ్రంథాలయ పుస్తకాలు, పరామర్శ గ్రంథాలు, సాహితీ చరిత్ర, కవుల జీవిత విశేషాలు మొదలగునవి పిల్లలు చదువుకునేలా వాతావరణాన్ని కల్పించాలి. తదనుగుణంగా భాషోపాధ్యాయులు పాఠశాల గ్రంథాలయాలను బలోపేతం చేసి, సక్రమంగా వినియోగించుకోవాలి.

ఈ వాచకరూపకల్పనలో పాల్గొన్న సంపాదకమండలి సభ్యులకు, విషయనిపుణులకు, సమన్వయకర్తలకు, ఉపాధ్యాయులకు, చిత్రకారులకు, ముద్రణ డిజైనర్లకు ధన్యవాదాలు. పాఠ్యపుస్తక రూపకల్పనలో సలహాలు, సూచనలు అందజేసిన ఢిల్లీ విశ్వవిద్యాలయం విశ్రాంత ఆచార్యులు **ప్రొఫెసర్ రమాకాంత్ అగ్నిహోత్రి** గారికి, ప్రత్యేక ధన్యవాదాలు. నూతన వాచకాలు పిల్లల్లో భాషాజ్ఞానంతో పాటు సాహిత్యాభిరుచిని, అధ్యయనాభిలాషను పెంపొందింపజేసి తెలుగుభాష గొప్పతనాన్ని గ్రహించేందుకు ఉపకరిస్తాయని ఆశిస్తున్నాం.

తేది - 16.10.2012

స్థలం - హైదరాబాద్

సంచాలకులు
రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణసంస్థ,
ఆంధ్రప్రదేశ్, హైదరాబాద్.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ

వందే మాతరం

- బంకించంద్ర ఛటర్జీ

వందే మాతరం వందే మాతరం
సుజలాం సుఫలాం మలయజ శీతలాం
సస్యశ్యామలాం మాతరం వందే మాతరం
శుభ్రజ్యోత్స్నా పులకిత యామినీం
ఫుల్ల కుసుమిత ద్రుమదళ శోభినీం
సుహాసినీం సుమధుర భాషిణీం
సుఖదాం వరదాం మాతరం వందే మాతరం.

మా తెలుగు తల్లి

- శంకరంబాడి సుందరాచారి

మా తెలుగు తల్లికి మల్లెపూదండ
మా కన్నతల్లికి మంగళారతులు
కడుపులో బంగారు కనుచూపులో కరుణ
చిరునవ్వులో సిరులు దొరలించు మా తల్లి
గలగలా గోదారి కదిలిపోతుంటేను
బిరబిరా కృష్ణమ్మ పరుగులిడుతుంటేను
బంగారు పంటలే పండుతాయి
మురిపాల ముత్యాలు దొరలుతాయి
అమరావతీ నగర అపురూప శిల్పాలు
త్యాగయ్య గొంతులో తారాడు నాదాలు
తిక్కయ్య కలములో తియ్యందనాలు
నిత్యమై, నిఖిలమై నిలిచియుండేదాక
రుద్రమ్మ భుజశక్తి, మల్లమ్మ పతిభక్తి
తిమ్మరుసు ధీయుక్తి, కృష్ణరాయల కీర్తి
మా చెవుల రింగుమని మారుమ్రోగేదాక
నీ ఆటలే ఆడుతాం - నీ పాటలే పాడుతాం
జై తెలుగు తల్లీ! జై తెలుగు తల్లీ! జై తెలుగు తల్లీ!

© SCERT not to be republished

జాతీయ గీతం

– రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్

జనగణమన అధినాయక జయహే!
భారత భాగ్య విధాతా !
పంజాబ సింధు గుజరాత మరాఠా,
ద్రావిడ ఉత్కళ వంగా !
వింధ్య హిమాచల యమునా గంగా,
ఉచ్ఛల జలధి తరంగా !
తవ శుభనామే జాగే !
తవ శుభ ఆశిష మాగే !
గాహే తవజయ గాథా !
జనగణ మంగళదాయక జయహే
భారత భాగ్య విధాతా !
జయహే ! జయహే ! జయహే !
జయ జయ జయ జయహే !

ప్రతిజ్ఞ

భారతదేశం నా మాతృభూమి.

భారతీయులందరూ నా సహోదరులు.
నేను నా దేశాన్ని ప్రేమిస్తున్నాను.
సుసంపన్నమైన, బహువిధమైన నా దేశ వారసత్వ సంపద నాకు గర్వకారణం.
దీనికి అర్హత పొందడానికి సర్వదా నేను కృషి చేస్తాను.
నా తల్లిదండ్రుల్ని, ఉపాధ్యాయుల్ని, పెద్దలందర్ని గౌరవిస్తాను.
ప్రతివారితోను మర్యాదగా నడుచుకొంటాను.
జంతువులపట్ల దయతో ఉంటాను.
నా దేశంపట్ల, నా ప్రజల పట్ల సేవానిరతితో ఉంటానని ప్రతిజ్ఞ చేస్తున్నాను.
వారి శ్రేయోభివృద్ధులే నా ఆనందానికి మూలం.

© SCERT not to be republished

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ

ఉపాధ్యాయులకు సూచనలు

- పాఠ్య పుస్తకాన్ని సమర్థంగా వినియోగించడానికి **ముందుమాటను**, పాఠ్య పుస్తకం ద్వారా **ఆశించే సామర్థ్యాలను, విషయసూచికను** తప్పని సరిగా చదవాలి.
- మాతృభాష / ప్రథమభాష తెలుగు బోధనకు వారానికి ఆరు పీరియళ్ళ చొప్పున 220 కాలాంశాలు (పీరియళ్ళు) ఉంటాయి.
- 176 కాలాంశాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని పాఠ్యపుస్తకాన్ని, ఉపవాచకాన్ని రూపొందించారు.
- పాఠ్యపుస్తకంలోని ప్రతి పాఠానికి సగటున ఎనిమిది నుండి పది కాలాంశాలను బోధనకు ఉపయోగించుకోవచ్చు.
- ఉపవాచక పాఠ్యాంశాలకు మూడు నుండి ఐదు కాలాంశాలను కేటాయించుకోవచ్చు.
- ఉపవాచక పాఠ్యాంశాలు కేవలం విస్తార పఠనానికి మాత్రమే ఉద్దేశించినవి. వీటిని పిల్లలతో తప్పక చదివించాలి. వీటి గురించి పిల్లలతో మాట్లాడించాలి. అవసరమైన చోట్ల ఏకపాత్రాభినయం లాంటి సృజనాత్మక కృత్యాలను చేసేలా చూడాలి. ఆయా పాఠ్యాంశాల్లోని విషయాల గురించి పిల్లలు సొంత మాటల్లో రాయడం, తమకు అన్వయించుకొని ప్రతిస్పందించడం, అభిప్రాయాలు ప్రకటించడం వంటి చర్యలను ప్రోత్సహించాలి.
- ఈ పుస్తకంలో పదునాలుగు పాఠాలను నాలుగు యూనిట్లుగా విభజించారు. అవి పద్యగద్య మిశ్రమంగా ఉన్నాయి. బోధనను అదే వరుసలో కొనసాగించాలి. పూర్తిచేయాలి.
- ఇందులోని పాఠాలను పర్యావరణం, సంస్కృతి, మాతృభక్తి, కుటుంబ విలువలు, నైతికవిలువలు, భాషావగాహన, సామాజిక చైతన్యం, కళలు, వ్యక్తిత్వ వికాసం, మానవసంబంధాలు,ప్రబోధం, సాహిత్యాభిరుచి, వర్ణన, సామాజిక స్పృహ, జాతీయ సమైక్యత వంటి ఇతివృత్తాల ఆధారంగా రూపొందించారు.
- ఈ పాఠాలలో ప్రాచీన సాహిత్యానికి సంబంధించి అమ్మకోసం, హరిశ్చంద్రుడు, సముద్రలంఘనం, ఆధునిక సాహిత్యానికి సంబంధించి దుందుభి, ప్రతిజ్ఞ, జీవనభాష్యం, సందేశాలవంటి పాఠాలను ఎంపికచేశారు. మన సంస్కృతి, ఇల్లు - ఆనందాల హరివిల్లు, అజంతా చిత్రాలు, ప్రాచీన సాహిత్యాధ్యయనం ఆవశ్యకత, సంస్కరణవంటివి గద్య పాఠాలుగా ఉన్నాయి.
- రాష్ట్రంలోని అన్ని ప్రాంతాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని ఆయా కవులు, రచయితల పాఠాలను ఎంపిక చేశారు.
- పాఠాన్ని బోధించడమంటే 'ఉన్ముఖీకరణ' నుండి "ప్రాజెక్టు పని" పూర్తి చేయడం వరకు అనే విషయాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి.
- పాఠాన్ని బోధించడమంటే కేవలం సారాంశాన్ని అందించడం మాత్రమే కాదు. నిర్దేశించిన ప్రతి సామర్థ్యంపై విద్యార్థికి అవగాహన, అధికారం కల్గేటట్లు చేయడం.
- ఒక పాఠానికి కేటాయించిన మొత్తం కాలాంశాలలో బోధనకు గరిష్ఠంగా నాలుగు కాలాంశాలు ఉపయోగించాలి. మిగిలిన కాలాంశాలు అభ్యాసాల సాధనకై వెచ్చించాలి.
- పాఠ్యాంశ బోధనలో నాలుగు సోపానాలను గుర్తుంచుకోవాలి.
- **(అ) ఉన్ముఖీకరణ :** దీని కొరకు చిత్రాలు, వివిధ సంఘటనలు, కథలు, గేయాలు, మొదలైనవి ఉన్నాయి.

  (i) చర్చ ద్వారా ఉన్ముఖీకరణ చేయాలి. విద్యార్థి సృజనను గుర్తించాలి.

  (ii) చర్చ / ప్రశ్నల ద్వారా శీర్షికా ప్రకటన చేయాలి.

  (iii) పాఠ్యాంశం లోని విషయాన్ని చిత్రాల ఆధారంగా విద్యార్థులచే ఊహింపజేయాలి.

  (ఆ) అర్థసంగ్రహణ- పఠన కృత్యం :

  'విద్యార్థులకు సూచనలు' అనుసరించి విద్యార్థులచే అర్థ సంగ్రహణ చేయించాలి. అందుకై వ్యక్తిగత పఠనా కృత్యంగా తప్పని సరిగా 'మౌన పఠనం' చేయించాలి. జట్టు కృత్యాన్ని నిర్వహించాలి.

© SCERT not to be republished

(ఇ) పాఠ్యాంశంపై చర్చ – అవగాహన :

ఉపాధ్యాయుడు పాఠ్యాంశంపై అవగాహన కల్గించటానికి చర్చను నిర్వహించాలి.

(ఈ) అభ్యాసాల సాధన : 'ఇవి చేయండి' శీర్షిక తో ఇది మొదలౌతుంది. ప్రతి విద్యార్థిపై వ్యక్తిగతంగా శ్రద్ధపెట్టి నిర్వహించాలి, అభ్యాసాలపైన అవగాహన కల్గించి సొంతంగా చేసేలా అభ్యాసం కల్పించాలి.

- పాఠంలోని వివిధ అంశాలపైన, సందర్భాలపైన విద్యార్థి స్పందించేటట్లు, వాటిని విశ్లేషించే విధంగా, సమకాలీన అంశాలతో పోల్చేవిధంగా తనదైన శైలిలో అభివ్యక్తీకరించేట్లు చూడాలి. అందుకు అనువైన స్వేచ్ఛాయుత వాతావరణాన్ని కల్పించాలి.
- 'వినడం – మాట్లాడటం' అనేది పూర్తి తరగతి కృత్యంగా నిర్వహించాలి.
- చదవడం – అర్థంచేసుకొని ప్రతిస్పందించడం, స్వీయరచనలకు సంబంధించిన అభ్యాసాలను జట్టు కృత్యంగాను, లేదా వ్యక్తిగత కృత్యంగాను నిర్వహించాలి.
- సృజనాత్మక వ్యక్తీకరణ, ప్రశంస, ప్రాజెక్టు పనులలో ఇచ్చిన అంశాలను సాధించడానికి ముందుగా తరగతిలో సూచనలివ్వాలి. అవగాహన కల్పించాలి. తర్వాత పిల్లలను జట్లుగా చేసి, జట్లలోనే అభ్యసనం చేసేట్లు చూడాలి. ఆ తదుపరి వీటిపైన తరగతిలో ప్రదర్శన జరిగేలా చేయాలి. అవసరమైన సలహాలు, సూచనలు ఇవ్వాలి. ఆ తర్వాత వాటిని విద్యార్థులు నోటు పుస్తకాల్లో రాసేలా చూడాలి.
- భాషను గురించి తెలుసుకోవడంలోని అభ్యాసాలపై మరికొన్ని ఉదాహరణల ద్వారా అవగాహన కల్పించాలి.
- ఆయా పాఠాలను ఆధారంగా చేసుకొని అవకాశమున్న చోట్ల మానవత్వపు విలువలు, పర్యావరణం, కళలు, పని అనుభవం, జీవవైవిధ్యం మొదలైన వాటిని గురించి పిల్లలచేత చర్చింపజేయాలి.
- * (పువ్వు) గుర్తు ఉన్న పద్యాలను తప్పని సరిగా విద్యార్థులచే కంఠస్థం చేయించాలి.
- తెలుగు సాహిత్యం పై ఆసక్తి, అభిరుచి కలిగించేలా పాఠశాల గ్రంథాలయంలోని ప్రాచీన, ఆధునిక సాహిత్య గ్రంథాలను పరిచయం చేసి చదివించాలి. పాఠాలతో సంబంధమున్న గ్రంథాలను కూడా పిల్లలతో చదివించాలి.
- పిల్లల స్థాయిని అంచనావేయడానికి కేవలం రాత పరీక్షలకే పరిమితంకారాదు. చర్చలు, జట్టుపనులు, ప్రాజెక్టుపనులు, ప్రదర్శనలు, నోటు పుస్తకాలు మొదలగు వాటిని పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. భాషను నిత్యజీవితంలోని వివిధ సందర్భాల్లో వినియోగించుకునేటట్లు పిల్లలకు శిక్షణనివ్వాలి. (ఉదా॥ సభానిర్వహణ, ప్రసంగించడం, చర్చల్లో పాల్గొనడం, లేఖలు రాయడం, అపరిచిత లేదా నూతన ముద్రితాంశాలను చదివి అవగాహన చేసుకోవడం, ఏదైనా అంశాన్ని విశ్లేషణాత్మకంగా వివరించడం, విమర్శించడం మొదలైనవి)
- నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనంలో భాగంగా పిల్లల ప్రగతిని ఎప్పటికప్పుడు సామర్థ్యాల వారిగా అంచనావేయాలి. ప్రత్యేక రిజిస్టర్‌ను ఏర్పాటు చేసుకొని విద్యార్థుల ప్రగతిని వ్యక్తిగతంగా "నిర్ధారిత సామర్థ్యాలవారీగా" నమోదు చేస్తూండాలి.
- విద్యాసంవత్సర ప్రారంభంలో ప్రారంభ పరీక్షను నిర్వహించి పిల్లల స్థాయిని తెలుసుకోవాలి. చదువులో వెనుకబడిన పిల్లలను గుర్తించాలి. ఈ పిల్లలు కనీస సామర్థ్యాలు సాధించడానికి అవసరమైన బోధనా వ్యూహాలను ఎంచుకోవాలి.
- నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనంలో భాగంగా జూలై, సెప్టెంబర్, డిసెంబర్, ఫిబ్రవరి మాసాల్లో పిల్లల సామర్థ్యాల ఆధారంగా పిల్లల ప్రగతిని అంచనా వేసి నమోదు చేయవలసి ఉంటుంది.
- అక్టోబర్, ఏప్రిల్, మాసాల్లో నిర్వహించే టర్మ్ పరీక్షల కోసం ఉపాధ్యాయులే సామర్థ్యాల ఆధారంగా ప్రశ్న పత్రాలు తయారుచేసుకొని పరీక్షించాలి.
- పాఠ్య పుస్తకాన్ని ఉపకరణంగా చేసుకొని విద్యార్థుల భాషతోపాటు సర్వతోముఖ వికాసానికి ఉపాధ్యాయుడు తోడ్పడాలి– పాటుపడాలి.
- ప్రాజెక్టుపనిని సామర్థ్యంగా పరిగణించకూడదు. దీన్ని ప్రత్యేకంగా గడి (బాక్స్) లో ఇచ్చారు. దీన్ని జట్టు కృత్యంగా నిర్వహించాలి. తరగతిలో ప్రదర్శన చేయించాలి. ఆ తరువాత వ్యక్తిగతంగా రాయించాలి.

రూపకల్పనలో పాల్గొన్నవారు

శ్రీ సువర్ణ వినాయక్
కో- ఆర్డినేటర్ - విద్యాప్రణాళిక పాఠ్యపుస్తక విభాగం,
రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ, హైదరాబాద్

శ్రీ వొజ్జల శరత్ బాబు, తెలుగు పండితులు
ప్ర.ఉ.పా.(పోలీస్ బాయిస్) అంబర్‌పేట్, హైదరాబాద్

డా॥ ఎస్. రఘు, తెలుగు పండితులు
జి.ప.ఉ.పా., నామవరం, నల్గొండ జిల్లా

శ్రీ చెఱుకూరి వెంకట సూర్యనారాయణ శర్మ, యస్.ఎ. (తెలుగు)
జి.ప.ఉ.పా., మాగటపల్లి, తూ.గో

శ్రీ మువ్వల రాంబాబు, యస్.ఎ. (తెలుగు)
జి.ప.ఉ.పా., కోడూరు, విశాఖపట్నం జిల్లా

శ్రీమతి యన్. సరోజనీ దేవి
విశ్రాంత ఉపన్యాసకులు, యస్.సి.ఈ.ఆర్.టి.

శ్రీ పల్లెర్ల రామమోహన రావు, స్కూల్ అసిస్టెంట్ (తెలుగు)
జి.ప.ఉ.పా., వేముల, మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా

శ్రీ వి. చెన్నయ్య (దోరవేటి), స్కూల్ అసిస్టెంట్ (తెలుగు)
జి.ప.ఉ.పా.,జగద్గిరినగర్, రంగారెడ్డి జిల్లా

డా॥ దోనెపూడి నరేశు బాబు, తెలుగు పండితులు
జి.ప.ఉ.పా., గోస్పాడు, కర్నూలు జిల్లా

శ్రీ కట్టా శ్రీనివాస రావు, యస్.ఎ. (తెలుగు)
జి.ప.ఉ.పా., తాడువాయి, ప.గో.జిల్లా

శ్రీమతి గూడా సుబ్బలక్ష్మి, తెలుగు పండితులు
జి.ప.ఉ.పా., పూడిపర్తి, నెల్లూరు జిల్లా

సహాయకులు

శ్రీ పి.జనార్ధన్, ఉపన్యాసకులు
ప్ర.జి.వి.శి.సం(డైట్)., కర్నూల్ జిల్లా

శ్రీ పైడి హరినాథ రావు విశ్రాంత ఉపాధ్యాయుడు
ఎచ్చెర్ల, శ్రీకాకుళం జిల్లా

శ్రీ కె. రంగరాజు, యస్.ఎ. (తెలుగు)
జి.ప.ఉ.పా.,రంగాపురం,రంగారెడ్డి జిల్లా

బి. చంద్రశేఖర శర్మ, యస్.ఎ. (తెలుగు)
జి.ప.ఉ.పా., ముస్లాపురం, మెదక్ జిల్లా

దివ్వెల చిన్నారావు తెలుగు పండితులు
మం.ప.ప్రా.ఉ.పా., కూర్మరాజుపేట, విజయనగరం

నందిగామ కిషోర్ కుమార్, తెలుగు పండితులు
జి.ప.ఉ.పా., ఇప్పటూరు, మహబూబ్‌నగర్

సి.హెచ్.ఏడుకొండలు, తెలుగు పండితులు
జి.ప.ఉ.పా., సుంకేశుల, ప్రకాశం జిల్లా

సి.హెచ్. అశోక్ కుమార్, యస్.ఎ. (తెలుగు)
జి.ప.ఉ.పా., రెబ్బన్‌పల్లి, ఆదిలాబాద్ జిల్లా

అయ్యగారి శ్రీనివాస రావు యస్.ఎ. (తెలుగు)
జి.ప.ఉ.పా., కోనాడ, విజయనగరం జిల్లా

చిత్రకారులు

శ్రీ కె. బాబు, ప్రధానోపాధ్యాయులు,
జి.ప.ఉ.పా., వజ్జిపల్లి, నిజామాబాద్ జిల్లా

వడ్డెపల్లి వెంకటేశ్, ఉపాధ్యాయుడు, (కార్టూనిస్ట్)
జి.ప.ఉ.పా., సోమవరం, నల్గొండ జిల్లా

శ్రీ బీర శ్రీనివాస్, ఉపాధ్యాయులు,
ప్రా.పా. వెలేరు, ఖమ్మం జిల్లా

గవరయ్య,
చిత్రకారుడు,
విజయనగరం జిల్లా

శ్రీ కూరెళ్ళ శ్రీనివాస్, ప్రధానోపాధ్యాయులు,
జి.ప.ఉ.పా., కుర్మేడు, నల్గొండ జిల్లా

శ్రీ బి.వి.ఆర్.చారి, చిత్రకారుడు,
నిర్మల్, ఆదిలాబాద్ జిల్లా

శ్రీ. టి.వి. రాం కిషన్
ఉపాధ్యాయుడు, జి.ప.ఉ.పా.
తడకపల్లి, మెదక్ జిలా

శ్రీ కె. సురేందర్,
విశ్రాంత ఉపాధ్యాయుడు,
వరంగల్లు జిల్లా

© SCERT not to be republished

విషయసూచిక

	క్ర.సం.	పాఠం	కవి/రచయిత	ప్రక్రియ	ఇతివృత్తం	నెల	పుట
యూనిట్ I	1	దుందుభి	గంగాపురం హనుమచ్ఛర్మ	గేయం	పర్యావరణం	జూన్	1
	*2	మన సంస్కృతి	డా॥ బిరుదురాజు రామరాజు	వ్యాసం	సంస్కృతి	జూలై	11
	3	అమ్మకోసం	నన్నయ భట్టు	పద్యం	మాతృభక్తి, విలువలు	జూలై	21
యూనిట్ II	4	ఇల్లు-ఆనందాల హరివిల్లు	రచయితల బృందం	వ్యాసం	కుటుంబ విలువలు	ఆగష్టు	31
	5	నీతి పరిమళాలు	వివిధ కవులు	శతకం	నైతిక విలువలు	ఆగస్ట్	41
	6	ప్రతిజ్ఞ	శ్రీశ్రీ	గీతం	సామాజిక చైతన్యం	సెప్టెంబర్	49
	*7	అజంతా చిత్రాలు	నార్ల వెంకటేశ్వర రావు	యాత్రాచరిత్ర	కళలు, దర్శనీయస్థలం	అక్టోబర్	59
యూనిట్ III	*8	హరిశ్చంద్రుడు	గౌరన	ద్విపద	వ్యక్తిత్వం, విలువలు	నవంబర్	69
	9	చిన్నప్పుడే	వట్టికోట అళ్వారుస్వామి	కథానిక	సామాజిక స్పృహ	నవంబర్	77
	10	జీవన భాష్యం	డా॥సి.నారాయణరెడ్డి	గజల్	సామాజిక స్పృహ	డిసెంబర్	87
	11	ప్రాచీన సాహిత్యాధ్యయనం-ఆవశ్యకత	డా॥ ఇరివెంటి కృష్ణమూర్తి	వ్యాసం	సాహిత్యాభిరుచి	డిసెంబర్	93
యూనిట్ IV	*12	సముద్రలంఘనం	అయ్యలరాజు రామభద్రుడు	ప్రబంధం	వర్ణన,	జనవరి	105
	13	సంస్కరణ	నండూరి రామమోహనరావు	వార్తావ్యాఖ్య	సామాజిక స్పృహ	ఫిబ్రవరి	115
	14	సందేశం	ఎస్.టి. జ్ఞానానందకవి	పద్యం	జాతీయసమైక్యత	ఫిబ్రవరి	125

హృదయోల్లాసం (ఉపవాచకం)

1. హద్దులు హద్దులు	(హాస్యం)	జూలై	134
2. సాంస్కృతిక వైవిధ్యం	(సంస్కృతి)	ఆగష్టు,	138
3. హైదరాబాద్ సంస్థాన విమోచనోద్యమం	(స్థానిక చరిత్ర)	సెప్టెంబర్	143
4. మధుపర్కాలు –	(సంస్కృతి, మానవ సంబంధాలు)	అక్టోబరు	148
5. www. శారదవి. కామ్	(సాంకేతికవిజ్ఞానం వినియోగం)	జనవరి	155
6. వేసవి సెలవుల్లో	(ఉల్లాసం)	ఫిబ్రవరి	163

పద విజ్ఞానం 171

*గుర్తు ఉన్న పాఠాలు కాంపోజిట్ కోర్సు విద్యార్థులు చదవనవసరం లేదు.

©SCERT not to be republished

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ

ఈ పాఠ్యపుస్తకం ద్వారా విద్యార్థులు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు

(I) వినడం -మాట్లాడడం

- పద్యాలు, గేయాలు, వార్తావ్యాఖ్య, వచన కవిత... మొదలగు వాటిని విని అర్థం చేసుకోవాలి, ప్రతిస్పందించగలగాలి.
- ఏదైనా ఒక విషయం గురించి సమర్థిస్తూ, లేదా వ్యతిరేకిస్తూ సరైన కారణాలతో వివరించగలగాలి. అభిప్రాయం స్పష్టంగా చెప్పగలగాలి.
- ఆయా పాఠ్యాంశాల ద్వారా వచ్చే సందేశాలను చెప్పగలగాలి; భేదాలను గుర్తించగలగాలి.
- పద్య, గేయ భావాలను స్పష్టంగా వివరించగలగాలి.
- మిత్రులతో చర్చల్లో చురుకుగా పాల్గొనగలగాలి
- భావాలను ఊహిస్తూ చెప్పగలగాలి. సరైన దిశలో ఆలోచనలను వ్యక్తీకరించగలగాలి.

(II) ధారాళంగా చదవడం, అవగాహన చేసుకోవడం, ప్రతిస్పందించడం

- పద్యాలను, గేయాలను ధారాళంగా, భావయుక్తంగా, రాగయుక్తంగా చదవగలగాలి.
- విభిన్న అంశాలకు సంబంధించిన శీర్షికలను ఆలోచించి సూచించగలగాలి.
- విషయాన్ని చదివి సమాచార పట్టికలు తయారుచేయడం,ప్రశ్నలురాయడం,శీర్షికలు పెట్టడం వంటివి చేయగల్గాలి.
- అపరిచిత,పరిచిత విషయాలను చదివి అవగాహన చేసుకొని జవాబులను రాయగలగాలి.
- పాఠం ఆధారంగా జవాబులను సొంతమాటల్లో రాయగలగాలి.

(III) స్వీయరచన

- అనుభూతులు, ప్రతిస్పందనలు, అనుభవాల గురించి సొంత మాటల్లో రాయగలగాలి.
- అభిప్రాయాలను, సూటిగా, స్పష్టంగా సొంతమాటల్లో రాయగలగాలి.
- సమస్యలకు పరిష్కారాల గురించి ఆలోచించి సూచనలను రాయగలగాలి.
- పాఠ్యాంశం పై సంపూర్ణ అవగాహనతోను, అధికారంతోను వివరణలు రాయగలగాలి.
- ఒక విషయాన్ని సమర్థిస్తూ లేదా విభేదిస్తూ సరైన కారణాలతో రాయగలగాలి.

(IV) పదజాలం

- వివిధ సందర్భాలకనుగుణంగా భాషలోని జాతీయాలను, ఈ పుస్తకంలో పరిచయమైన కొత్తపదాలను ఉపయోగించగలగాలి.
- పర్యాయపదాలను, నానార్థాలు, ప్రకృతి వికృతులు, వ్యుత్పత్త్యర్థాలను తెలుసుకొని ప్రయోగించగలగాలి
- భాషాక్రీడలద్వారా, నిఘంటువు ఉపయోగం ద్వారా పదజాలాన్ని పెంచుకోగలగాలి, సందర్భోచితంగా వినియోగించగలగాలి.

(V) సృజనాత్మకత

- పాఠ్యాంశాలను వివిధ సాహితీ ప్రక్రియల్లోకి అంటే గేయ, కథ, సంభాషణ, లేఖ, పద్యం మొదలగు రూపాల్లోకి మార్చగలగాలి.
- ముగింపు లేని అంశాలకు ముగింపునివ్వగలగాలి.
- వివిధ అంశాలపై పోస్టర్లు, కరపత్రాలు (బ్రోచర్లు) మొదలైన వాటిని తయారు చేయగలగాలి. వాటి గురించి రాయగలగాలి.
- భావనల ఆధారంగా చిత్రాలను గీయగలగాలి, వర్ణనలు రాయాలి.

(VI) ప్రశంస

- లింగ, వర్గ, మత భేదాలను పాటించకుండా సామర్థ్యాలను ప్రశంసించగలగాలి.
- కవులను, కవుల భావాలను ప్రశంసించగలగాలి.
- స్ఫూర్తిమత్వంతో తరతమ భేదాలను పరిగణించకుండా ప్రశంసించగలగాలి.
- ఉదాత్తభావనలతో, ప్రాంతాలకతీతంగా వ్యక్తులను, సంస్థలను ప్రశంసించగలగాలి.
- ఇతర భాషల్లోని గొప్పతనాన్ని గ్రహించి ప్రశంసించ గలగాలి.

(VII) భాషాంశాలు

- వాక్యభేదాలను గుర్తించి సందర్భోచితంగా వాక్యప్రయోగాలు చేయగలగాలి.
- సంధులు, సమాసాలను గుర్తించగలగాలి. సూత్రాలను సొంతమాటల్లో అర్థవంతంగా రాయగలగాలి.
- అలంకారాలు, ఛందస్సుపై అవగాహన పెంచుకొని గుర్తించగలగాలి. లక్ష్యలక్షణ సమన్వయాలను అర్థవంతంగా సొంతమాటల్లో వివరించగలగాలి.

© SCERT not to be republished